

Sextima! Experiència d'Educació Afectiva i Sexual a Eivissa

Belén Alvite

RESUM

Sextima! és un programa d'educació afectivosexual que es va posar en marxa a Eivissa el curs 2014-15. Va començar aplicant-se al 100 per cent de la població adolescent escolaritzada entre primer i quart d'ESO. Amb un pretest i un posttest, Sextima! es va convertir en el primer programa d'aquestes característiques avaluable en el nostre context. Després de sis cursos d'aplicació, 11.292 alumnes han participat en aquesta iniciativa del Consell d'Eivissa.

RESUMEN

Sextima! es un programa de educación afectivosexual que se puso en marcha en Ibiza el curso 2014-15. Empezó aplicándose al 100 por cien de la población adolescente escolarizada entre primero y cuarto de ESO. Con un pretest y un posttest, Sextima! se convirtió en el primer programa de estas características evaluable en nuestro contexto. Después de seis cursos de aplicación, 11.292 alumnos han participado en esta iniciativa del Consell d'Eivissa.

D'ON VENIM?

El CEPCA (Centre d'Estudi i Prevenció de Conductes Addictives del Consell d'Eivissa) està a punt de complir vint anys. El nostre àmbit d'actuació se circumscriu inicialment a les dues illes Pitiüses i ens centràvem en el consum de drogues, així com altres conductes addictives, principalment en l'àmbit escolar. En aquests vint anys algunes coses han canviat: l'any 2007 es va materialitzar la creació del Consell de Formentera, així que el nostre territori es va reduir a l'illa d'Eivissa. Així mateix, els temes i problemàtiques que abordam han anat creixent gradualment en funció de les necessitats detectades pels membres de l'equip, així com les demandes rebudes des dels centres educatius. Avui en dia podríem dir que ens hem anat convertint, d'una banda, en un centre de prevenció de situacions de risc associades a la infància i l'adolescència i, d'una altra, en un centre d'assistència, assessorament i formació a famílies que tenen fills adolescents que presenten diferents situacions de vulnerabilitat.

PER QUÈ EL SEXTIMA!?

Amb el transcurs de les nostres activitats a les aules vàrem anar rebent demandes dels centres educatius i de l'alumnat mateix. Així, vàrem començar a desenvolupar activitats relacionades amb la igualtat, la prevenció de la violència de gènere, la violència entre iguals, l'abús de les noves tecnologies i la seva repercussió en el desenvolupament psicològic i social dels menors i la seva educació afectivosexual.

L'experiència prèvia ens deia que l'educació afectivosexual no es treballava d'una forma sistemàtica ni uniforme en els centres de secundària de l'illa. D'aquesta manera, els alumnes rebien més o menys

informació en funció de la planificació de cada centre educatiu i segons el nivell d'implicació del professorat, i això creava grans desigualtats entre els adolescents pitjors.

En aquells moments, les úniques activitats sistematitzades que es duïen a terme eren sessions informatives que diferents professionals de l'ASEF (Àrea de Salut d'Eivissa i Formentera) dirigien als alumnes de segon d'ESO. En aquestes sessions s'abordava la prevenció d'embarassos no desitjats, així com la de les ITS (infeccions de transmissió sexual). A més, no tots els centres educatius hi participaven. La percepció dels professionals implicats des de l'Àrea de Salut era la mateixa que la nostra. El que es feia distava molt de ser suficient, i ens plantejàrem també la necessitat d'abordar un aspecte fonamental com era l'emocional i les mateixes relacions de parella.

ON VOLÍEM ARRIBAR I COM HO VÀREM FER?

Sota la premissa de no poder ajornar més una intervenció global que milloràs la salut afectivosexual dels nostres adolescents, ens vàrem proposar desenvolupar un programa estructurat que fos, sobretot, el punt de partida inicial que oferís a tot l'alumnat la possibilitat d'accedir als mateixos continguts i activitats, amb l'objectiu de fomentar el mateix tipus de reflexions. Per a això ens vàrem posar a treballar braç a braç amb la doctora Cristina Molina Mirazu, responsable de la UAD (Unitat d'Atenció a la Dona) d'Eivissa i gran professional de l'educació afectivosexual. Des de l'Àrea de Salut tenien la mateixa percepció sobre l'enorme interès que als adolescents els suscitaven aquestes sessions i compartien amb nosaltres la necessitat de fer-ne un abordatge més integral i estructurat.

D'aquesta manera, en el disseny, desenvolupament, implementació i avaluació del programa hi han participat més de trenta professionals amb perfils d'allò més variat (personal mèdic, d'infermeria, de l'educació social, de la psicologia i la pedagogia). Un veritable equip multiprofessional que va començar el procés amb un intens treball de formació per a tots els integrants. En aquesta formació vàrem donar especial importància a incloure-hi una perspectiva de gènere en la qual se sustentà tot el programa. Així, els tres pilars varen ser la salut, la igualtat i la tolerància.

Els objectius fonamentals del nostre programa són:

- Capacitar per a la presa de decisions responsables en relació amb les pràctiques de risc.
- Prevenir embarassos no desitjats, el VIH i altres infeccions de transmissió sexual.
- Reduir el nombre de diagnòstics d'ITS entre els menors.
- Transmetre als adolescents informació pràctica i actualitzada sobre mètodes anticonceptius i prevenció d'ITS.
- Retardar l'edat d'inici de les primeres relacions sexuals amb penetració.
- Proporcionar-los una formació afectivosexual lliure d'estereotips sexistes, basada en els valors del respecte mutu i l'autonomia personal.

- Fomentar actituds d'empatia i normalització de la sexualitat cap a altres persones amb orientacions sexuals diferents.
- Promoure formes de relació més justes i igualitàries.
- Introduir la visió de gènere com a eix transversal de les activitats programades.
- Dur a terme un estudi comparatiu de resultats abans i després de l'aplicació del programa.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA

La posada en comú del treball de l'ASEF i el CEPCA en matèria d'educació afectivosexual va desembocar, per tant, en la idea de desenvolupar i implementar un programa conjunt que aprofités l'experiència i els recursos de tots dos equips evitant oferir una duplicitat de continguts en els centres educatius. Així, doncs, el programa té una clara vocació interinstitucional en plantejar la suma d'accions dels dos organismes. Per a aconseguir-ho va ser necessari establir una estreta coordinació i planificació, i per això va ser imprescindible la definició de funcions i competències de cadascun dels organismes, optimitzant així els recursos humans i materials que cada institució aportava.

El programa, que vàrem batejar amb el nom de Sextima!, es va oferir com a tal a tots els centres d'educació secundària d'Eivissa i Formentera des de l'inici del curs 2014-15. Consta de quatre sessions, cadascuna dirigida a un curs d'ESO:

Primera sessió: "La salut afectivosexual" (1r d'ESO. 55 minuts de durada)

Segona sessió: "Taller d'educació sexual" (2n d'ESO. 110 minuts de durada)

Tercera sessió: "Les bones relacions en parella" (3r d'ESO. 55 minuts de durada)

Quarta sessió: "Sexe segur i responsable" (4t d'ESO. 55 minuts de durada), basada fonamentalment en el material que ens va facilitar la Conselleria de Salut del Govern de les Illes Balears.

La primera, tercera i quarta sessions són impartides per tècnics del CEPCA, mentre que la segona sessió és impartida pels professionals de l'ASEF.

Una de les particularitats d'aquest programa és que està estructurat com un continu i, consegüentment, es va oferir als centres perquè els alumnes que comencin a 1r d'ESO arribin a 4t havent participat en les quatre sessions. He de dir, arribats a aquest punt, que des del principi sabíem que això no era ni de bon tros suficient, però sí que suposava un començament. Un començament per anar sensibilitzant la comunitat educativa de la necessitat d'incloure aquesta mena de programes en la vida escolar dels menors. Un començament que oferís uns mínims a tot l'alumnat i que estigués basat en la igualtat d'oportunitats que ha d'oferir l'escola.

També vàrem tenir en compte incloure-hi el component familiar. Vàrem oferir als centres una xerrada dirigida als pares i mares d'alumnes per tractar els temes que des de Sextima! treballam amb els seus fills i filles i així compartir estratègies útils d'abordatge per poder parlar de sexualitat de manera més senzilla. A més, en aquestes trobades volíem sensibilitzar les famílies sobre la

necessitat de la seva implicació en aquest aspecte tan important en la vida i la salut dels seus fills i filles. Al llarg d'aquests anys hem vist com la xerrada dirigida a les famílies no s'ha demanat tant com hauríem volgut. Observam en els centres de secundària una por excessiva a convocar les famílies i que aquestes no vinguin, una cosa totalment justificada si veiem el grau d'implicació que solen presentar la gran majoria en aquesta etapa de l'educació secundària.

La metodologia de les sessions del programa Sextima! es fonamenta en estratègies que impliquen la participació activa de l'alumnat i la construcció de coneixement entre tots a partir d'una exposició teòrica dels tècnics responsables de dur a terme la sessió. Com a material de suport es varen dissenyar presentacions fonamentalment visuals i s'hi varen incloure vídeos amb la finalitat de fomentar el debat i la reflexió dels alumnes sobre els temes abordats.

Desenvolupament de les sessions:

1r D'ESO: LA SALUT AFECTIVOSEXUAL

En aquesta sessió es fa una aproximació al concepte de "sexualitat" com a dimensió fonamental de l'ésser humà que inclou aspectes com el sexe, el gènere, l'orientació sexual, la identitat sexual, la vinculació afectiva i l'amor.

Els objectius:

- Definir els principals conceptes relacionats amb la sexualitat.
- Fomentar la reflexió sobre les bases d'una relació afectivosexual sana i positiva.
- Analitzar les diferències de gènere en la sexualitat.
- Aclarir els mites i les pors davant les primeres relacions sexuals.

Els continguts:

Conceptes bàsics de la salut afectivosexual.

Drets sexuals i reproductius.

Motivacions fonamentals en la presa de decisions per mantenir les primeres relacions.

Diferenciació de conceptes: identitat, orientació i diversitat sexual.

La igualtat en la sexualitat de nois i noies.

Bases d'una relació sexual sana.

Les pors davant les primeres relacions en nois i noies.

2n D'ESO:TALLER D'EDUCACIÓ SEXUAL

L'objectiu general d'aquesta sessió és la prevenció de determinades conductes de risc que poden conduir els adolescents a situacions de vulnerabilitat. Pensem que, en aquestes edats, la curiositat

per tot el que es relaciona amb la sexualitat hi és latent, però que els joves no són, en la majoria dels casos, sexualment actius. Pretenem donar informació i estratègies que portin a prendre decisions responsables i segures en les seves primeres relacions sexuals.

Els objectius:

- Prevenir el risc d'embarassos no desitjats i el contagi d'ITS.
- Fomentar la responsabilitat dels adolescents en la presa de decisions respecte a la seva sexualitat, tenint en compte les relacions afectives i d'igualtat entre sexes.
- Donar a conèixer els recursos que en aquesta matèria hi ha a l'illa.

Els continguts:

Resum anatòmic i fisiològic de l'aparell genital masculí i femení.
Mètodes anticonceptius (promoure'n l'ús de manera habitual i correcta).
Opcions a tenir en compte davant una fallada del mètode anticonceptiu.
Infeccions de transmissió sexual.
Recursos assistencials existents a la seva comunitat.

3r D'ESO: LES BONES RELACIONS EN PARELLA

La idea que solen tenir els joves sobre el que hauria de ser l'amor a vegades està distorsionada per una imatge que tradicionalment la societat ens ha inculcat. Ens trobam que, sovint, els joves continuen pensant que l'"amor" suposa un lliurament incondicional a la parella, i això pot arribar a conduir-los a viure històries difícils i problemàtiques, renunciant a vegades fins i tot a la seva pròpia individualitat.

En aquesta sessió es pretén desmitificar aquesta idea de l'amor i s'hi aborden situacions concretes i bastant normalitzades per a ells com la gelosia, les conductes de control, la manipulació... Aquesta sessió tracta d'ajudar-los a reconèixer relacions abusives, i es treballen pautes que els permetin construir relacions positives i satisfactòries.

Els objectius:

- Potenciar relacions de parella sanes i igualitàries.
- Saber reconèixer els senyals d'una relació tòxica.
- Analitzar els diferents models de relació dins la parella.

Els continguts:

Fases de l'enamorament.

Models de relació en la parella.
Mites de l'amor romàntic.
El control dins la parella.
La gelosia.
Bases d'una relació sana.

4t D'ESO: SEXE SEGUR I RESPONSABLE

A la darrera sessió, el principal objectiu és recordar i reforçar molts dels conceptes i idees abordats a la sessió de 2n d'ESO. Pensam que, pel que fa a la prevenció, és important aprofundir en aquests continguts, ja que en aquestes edats ens trobam amb una població juvenil que en molts casos ja és sexualment activa, i que, per tant, pot beneficiar-se encara més de la informació, estratègies i reflexions que es desenvolupen.

Incidirem en la informació sobre sida i VIH, posant l'accent en els mites i idees errònies que estigmatitzen les persones seropositives. Donarem més informació sobre altres ITS comunes i les seves conseqüències. Insistirem especialment en la importància d'emprar el preservatiu com a mètode de prevenció i desmuntarem els mites sobre el seu ús.

Els objectius:

- Prevenir els embarassos no desitjats i el contagi d'ITS en els adolescents de l'illa.
- Recordar i actualitzar la informació aportada en la sessió de 2n d'ESO.
- Donar resposta als dubtes sobre la sexualitat que puguin tenir els/les joves.

Els continguts:

VIH i sida i altres ITS. Formes de contagi.
Embarassos no desitjats.
Prevenció: l'ús del preservatiu.
Mites sobre els mètodes anticonceptius en general i sobre el preservatiu en particular.

QUÈ HEM APRÈS EN EL CAMÍ?

Amb la perspectiva que ens han donat aquests anys d'implementació del programa, hi ha tres aspectes positius del disseny inicial del Sextima! que m'agradaria fer ressaltar:

1. El treball en xarxa de dues institucions públiques diferents. Vàrem articular totes les fases del programa sobre el treball cooperatiu dels equips del Consell d'Eivissa i de l'ASEF. Per a això vàrem dur a terme diferents jornades de formació i d'intercanvi d'experiències. Aquestes sessions

varen ser no sols prèvies al desenvolupament de l'estructura del programa, sinó que es varen anar repetint després de la posada en marxa d'aquest per anar avaluant tot el procés i consentint formes d'aplicació. Descobrim que, cercant la manera de col·laborar i coordinar-se entre tots dos equips, els resultats són espectaculars, i que no sempre és qüestió de posar més recursos, sinó que es poden aprofitar millor els existents. Això s'ha traduït, a més, en un alt grau de satisfacció per als professionals que desenvolupen el programa: estam totes i tots molt contents de formar part del Sextima!

2. Vàrem aconseguir que el programa s'aplicàs durant els primers quatre anys en el 100% dels centres de secundària d'Eivissa (públics, concertats i privats). En presentar el programa als equips directius, els vàrem demanar un compromís inicial de participar-hi al llarg dels quatre cursos següents, per a així garantir que podríem analitzar el que ocorre quan el programa s'aplica íntegrament. Tots els centres s'hi varen comprometre, així que aprofit aquest moment per a agrair la seva implicació i confiança.
3. Vàrem incloure en el disseny inicial del programa un estudi per a poder mesurar el seu impacte i així millorar-lo posteriorment. D'aquesta manera, en el primer curs d'aplicació es va passar un qüestionari a tots els alumnes de 4t d'ESO (que mai no havien rebut les sessions del Sextima!). Aquest va ser el nostre pretest, en el qual vàrem tractar d'analitzar els seus coneixements, actituds i experiències sexuals, així com identificar les pràctiques de risc i conèixer les actituds i comportaments en les seves primeres relacions de parella. Una vegada aplicat el programa durant quatre cursos seguits, vàrem passar el mateix qüestionari als alumnes de 4t d'ESO que ja havien participat en tot el programa. Vàrem establir comparacions entre el grup del pretest i el del posttest per a extreure conclusions i noves línies de treball.

Després d'analitzar les dades del qüestionari, l'intercanvi d'experiències entre els professionals implicats, els suggeriments dels mateixos centres educatius i les opinions que recollíem de l'alumnat, va haver-hi una sèrie d'aspectes que ens vàrem proposar millorar durant el procés d'implementació:

- Incloure el tema dels abusos sexuals a menors. Ens va semblar important incloure estratègies que els ajudin a identificar aquestes situacions, a més de com buscar ajuda en el seu entorn pròxim.
- Vàrem haver d'incidir especialment en el tema del consentiment, perquè en l'intercanvi d'opinions en les sessions vàrem detectar un llindar de tolerància excessivament alt a pressionar o rebre pressions per part de la parella per a mantenir relacions sexuals.
- Vàrem alleugerar els continguts relacionats amb altres mètodes anticonceptius per a poder recalcar la importància de l'ús del preservatiu en totes les seves relacions sexuals, independentment del temps que faci que van amb la parella.
- Vàrem incorporar dinàmiques que els ajudin a abordar amb esperit crític les imatges que consumeixen en pàgines de pornografia. Des del començament vàrem ser conscients que

el consum d'aquesta mena de continguts creix de manera exponencial entre població molt, molt jove.

- Vàrem fer una formació de perspectiva de gènere per a tots els professionals implicats, amb la finalitat d'unificar els missatges i consensuar de nou els continguts de les sessions.
- Es va fer una segona jornada de formació centrada en l'educació afectivosexual, atès que, en el transcurs dels anys, nous professionals (per la mobilitat del personal de l'ASEF, fonamentalment) es varen anar fent càrrec d'impartir les sessions. Volíem evitar que els missatges fonamentals del programa s'anassin diluint, atès que consideràvem important que, encara que cada professional doni a les sessions el seu toc personal, com és lògic, l'estructura del programa havia de mantenir-se tal com havia estat dissenyada al principi, almenys fins a fer-ne la primera avaluació.

QUÈ ENS VAREN DIR ELS ALUMNES SOBRE EL PROGRAMA SEXTIMA!?

En línies generals, es mostren molt contents d'haver participat en el programa. En les avaluacions recollides en els qüestionaris de 4t d'ESO, les diferents sessions han estat molt ben valorades. Sobre un màxim de 5, ells ens donen una puntuació mitjana de 3,8 i elles de 4,1 (encara hi ha marge per a la millora!).

A la pregunta si el programa els ha ofert la informació que necessiten, el 91,2% dels nois i el 95,6% de les noies responen que sí. Això no és una mala dada..., però, quan els demanam si la informació rebuda ha contribuït a fer que la seva salut afectivosexual millori, les dades no són tan positives: el 78% d'ells i el 76,3% d'elles diuen que sí, de manera que tenim gairebé un 30% d'alumnes per "conquistar" els pròxims cursos.

Quan els demanam si després de participar en el programa han reduït pràctiques de risc, veiem que també hem incidit de manera positiva en gairebé el 70% dels alumnes, però continuam identificant un 30% d'estudiants als quals el missatge no ha arribat amb el mateix efecte. Tenint en compte que reduir les pràctiques de risc era un dels nostres objectius fonamentals, hem de replantejar les activitats que desenvolupam per a la presa responsable de decisions. Per a fer-ho, i atès que el programa és escàs en sessions, potser hem d'alleugerir alguns continguts i desenvolupar més dinàmiques que se centrin en això.

M'agradaria ressenyar que, com més participació hi ha hagut en el programa, més sessions i més informació ha demanat l'alumnat. El 2015 el 57,4% de nois i noies deien que volien més informació, i el percentatge ha pujat fins al 72,1% el 2018.

I, per acabar aquest apartat sobre la informació, m'agradaria fer ressaltar que la utilització de les pàgines de pornografia com a font d'informació ha augmentat exponencialment i, a més a més, és una de les dades en què les diferències de gènere són més evidents.

CONCLUSIONS QUE VÀREM PODER EXTREURE DE L'ESTUDI COMPARATIU DE 4t D'ESO SENSE SEXTIMA! I 4t D'ESO AMB SEXTIMA!

Aquest estudi aporta una gran quantitat de dades que consideram rellevants i que hem tractat de tenir en compte tots els professionals que portam dia a dia el programa Sextima! a les aules. És en l'àmbit de la comunitat educativa on volem posar un èmfasi especial: autoritats educatives, professorat, famílies i, per descomptat, alumnes, són els nostres destinataris finals. Hem volgut que el nostre treball tingui una ressonància important, especialment en els mitjans de comunicació, com a vehicle en la transmissió d'un missatge que ha d'arribar a tota la societat d'Eivissa. Participar en aquest Anuari ens dona l'oportunitat de compartir el nostre aprenentatge amb més gent i així poder generar noves sinergies que continuïn enriquint-nos.

La conclusió fonamental d'aquest estudi és que hi ha una necessitat real d'oferir als nostres adolescents una educació integral per a un millor desenvolupament de la seva salut afectivosexual. Aquesta ha de ser abordada des del propi sistema educatiu i de manera ineludible des de la família. Els alumnes així ens ho han fet saber.

Els canvis socials i culturals que vivim són tan ràpids, dinàmics i impredecibles que ens obliguen a crear programes vius que siguin capaços de mutar a la mateixa velocitat per ser tan efectius com sigui possible.

Ara com ara, i després de l'experiència tan excepcional viscuda els darrers mesos a causa de la pandèmia, crec que la salut en tots els seus aspectes ha de formar part de l'ADN de qualsevol sistema educatiu. És temps de mirar què ens falta per fer. I l'educació afectiva i sexual dels nostres joves és una de les assignatures pendents.

Pensam que ha de treballar-se des de l'educació en valors i des d'una perspectiva coeducativa encaminada a ensenyar en la diversitat i des de la igualtat. No ha de quedar en la prevenció d'embarassos no desitjats o ITS, sinó que hauria d'anar més enllà. Una educació afectivosexual que es basi en el respecte, la convivència, la igualtat, i que contribueixi al fet que els joves puguin entendre's millor a si mateixos, d'una banda, i entendre les realitats dels altres, allunyant-se d'actituds com ara el sexisme i l'homofòbia, entre altres. L'educació afectivosexual és un instrument bàsic per a construir una societat millor.

Tornant a les nostres dades, la qüestió a la qual hem tractat de trobar resposta és saber si una vegada aplicat Sextima!, els nois i noies compten amb una preparació i orientació suficient per a adoptar conductes sexuals responsables.

Cal tenir en compte que la variable de gènere és especialment rellevant a l'hora d'acostar-nos a les dades, ja que trobam diferències significatives en moltes de les qüestions plantejades.

Després d'analitzar i comparar els resultats obtinguts en les més de 50 preguntes que constituïen el formulari, tractaré de resumir-ne els més rellevants en dos grups: els resultats positius que aporten optimisme als professionals que formam part d'aquest projecte i els resultats "no prou positius" que ens fan pensar que cal continuar treballant més i millor.

Entre els aspectes més positius, és molt satisfactori observar com, respecte de l'estudi anterior:

- Augmenta la tolerància cap a la diversitat sexual i disminueixen les actituds homòfobes
- Disminueixen les conductes relacionades amb el control sobre la parella i la percepció de la gelosia com una cosa normal en les relacions
- Augmenten les sensacions positives referides a l'estat d'ànim després de les primeres relacions sexuals
- Les noies prenen més la iniciativa, assumeixen més decisions i manifesten més obertament conceptes relacionats amb una sexualitat positiva, com desig, plaer...

No obstant això, hi ha altres aspectes que continuen resultant bastant preocupants i en els quals creiem que és fonamental continuar insistint:

- Un 33% dels nois i noies que han mantingut relacions sexuals amb penetració ho han fet almenys en una ocasió sense utilitzar preservatiu
- La “marxa enrere” com una manera d'evitar els embarassos no desitjats continua sent una conducta bastant freqüent i amb baixa percepció de risc per part seva
- Hi ha un augment de la informació sobre sexualitat que reben a través d'Internet i especialment de webs pornogràfiques.

Tot el que s'ha exposat anteriorment ens serveix per continuar pensant com podem millorar el Sextima! i treballar en aquests aspectes encara preocupants relacionats amb la salut afectivosexual dels nostres joves. Creiem que el programa té una gran acceptació entre professionals i alumnes, però resulta evident la necessitat d'augmentar les actuacions tant en continguts com en temps, perquè resulti encara més efectiu.

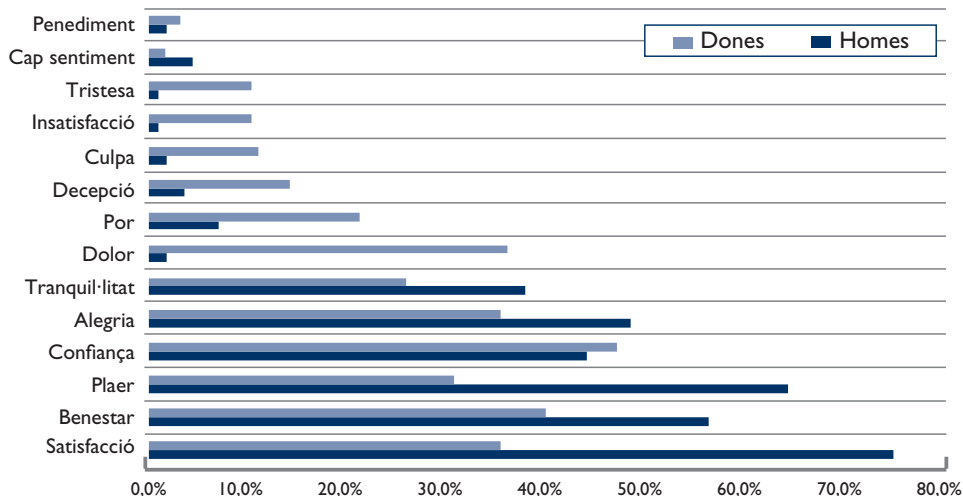
Seria d'allò més positiu que, a més dels professionals de l'ASEF i del CEPCA, també professores i professors poguessin involucrar-se en el desenvolupament del Sextima! o altres activitats dirigides a l'educació afectivosexual dels alumnes d'una manera continuada i constant. Un bon exemple de programa a tenir en compte és Amb Tots els Sentits, del Govern balear.

Així mateix hem de continuar insistint en la necessitat d'implicar les famílies i buscar mecanismes que facin que aquestes participin en activitats proposades pels centres en l'àmbit de l'educació afectivosexual dels seus fills i filles.

Inclou dos dels gràfics de l'estudi, a tall d'exemple. Per a les persones interessades a aproximar-s'hi, les dades de l'estudi es poden consultar a:

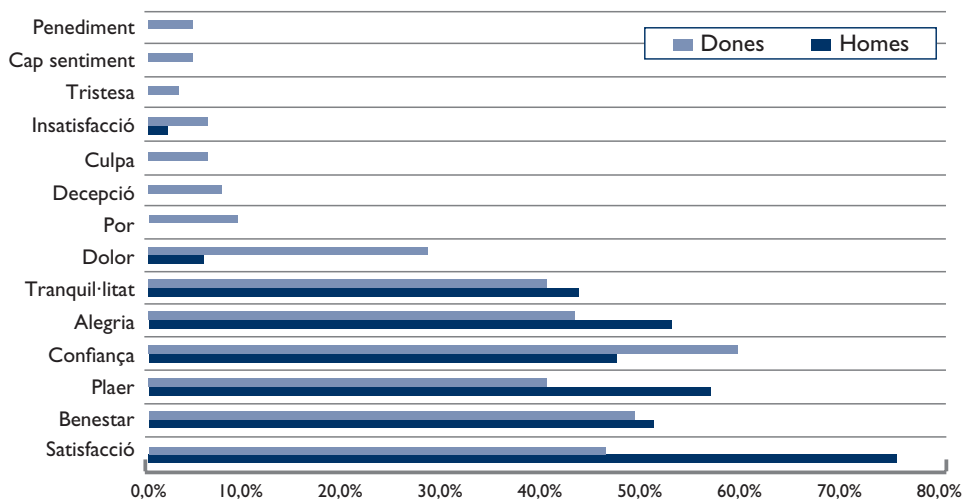
<http://www.conselldeivissa.es/portal/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_14113_1.pdf>.

GRÀFIC 1: SENTIMENTS QUE DEFINEIXEN MILLOR EL SEU ESTAT D'ÀNIM DESPRÉS DE LA SEUA PRIMERA RELACIÓ SEXUAL AMB PENETRACIÓ. ESTUDI SEXTIMA 2015

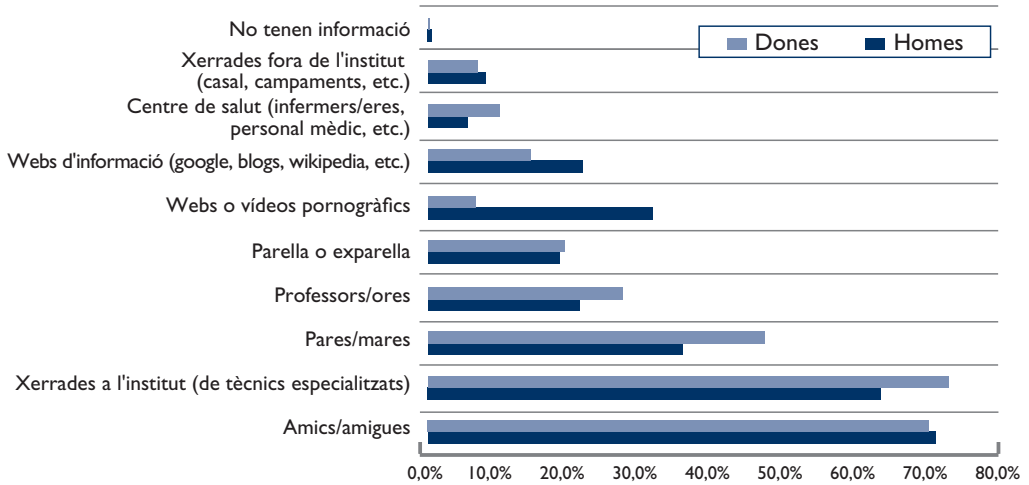
Univers 2015	Homes 2015	Dones 2015
242	114	128

GRÀFIC 2: SENTIMENTS QUE DEFINEIXEN MILLOR EL SEU ESTAT D'ÀNIM DESPRÉS DE LA SEUA PRIMERA RELACIÓ SEXUAL AMB PENETRACIÓ. ESTUDI SEXTIMA 2018

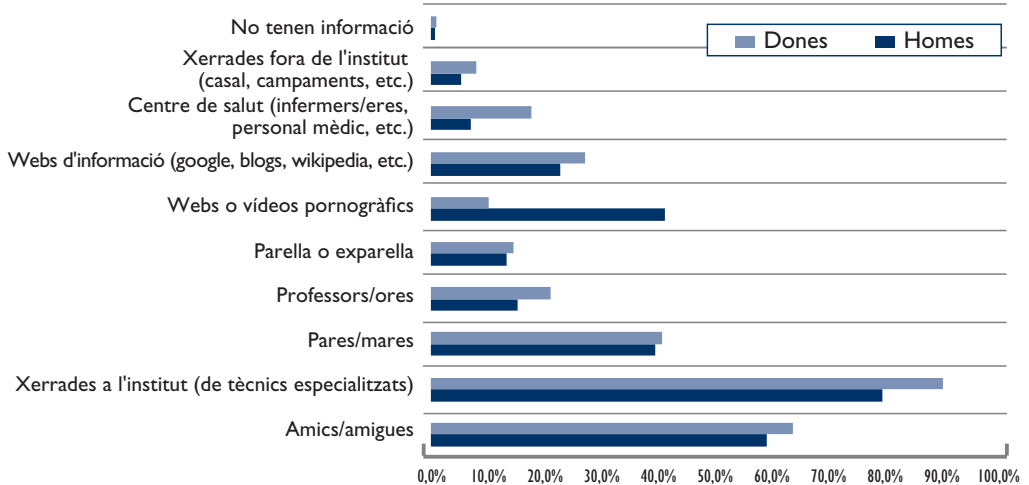
Univers 2018	Homes 2018	Dones 2018
109	48	61

GRÀFIC 3: VIA PER LA QUAL HAN REBUT PRINCIPALMENT INFORMACIÓ SOBRE SEXUALITAT. ESTUDI SEXTIMA 2015

Univers 2015	Homes 2015	Dones 2015
809	380	429

GRÀFIC 4: VIA PER LA QUAL HAN REBUT PRINCIPALMENT INFORMACIÓ SOBRE SEXUALITAT. ESTUDI SEXTIMA 2018

Univers 2018	Homes 2018	Dones 2018
380	176	204